

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

ความเป็นมา

ในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี พันเอก พระยาพหลพล พยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้กฎหมายจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม เป็นครั้งแรกคือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ด้วยเหตุผลที่ว่า “โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร” โดยยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๗ กับ พระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักรแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และกำหนดให้กระทรวงกลาโหมแบ่งหน้าที่ราชการออกเป็น ๕ หน่วยงานได้แก่ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กองทัพบก กองทัพเรือ และกรมทหารอากาศ (มาตรา ๔) ต่อมาพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้งโดย (๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ (๒) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๑ และ (๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๘๗ พุทธศักราช ๒๔๘๖

กฎหมายฉบับแรกที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้ในสมัย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยได้ยกเลิกกฎหมายฉบับก่อน ๆ จำนวน ๗ ฉบับได้แก่ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๗ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๗ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๙ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ และพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓ และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๖ ก วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ หน้า ๓๕

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมใช้บังคับมาเป็นเวลานานประกอบด้วยสถานการณ์และระบบการบริหารราชการของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงการจัดองค์กรและบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ แบ่งเนื้อหาเป็น ๕ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดนิยามศัพท์คำว่า “ข้าราชการทหาร” “ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” “ทหารกองประจำการ” “นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม” “เจ้าหน้าที่ทางทหาร” และ “การใช้กำลังทหาร” (มาตรา ๔)

๒. หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๖ – มาตรา ๙)

กำหนดประเภทของข้าราชการกระทรวงกลาโหม ที่แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม รวมถึงอำนาจหน้าที่และการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหม ซึ่งกระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อกระทำการหรือพิจารณาหรือสอบสวนกรณีใด ๆ เกี่ยวกับราชการของกระทรวงกลาโหมก็ได้

๓. การแบ่งส่วนราชการ (หมวด ๒ มาตรา ๑๐ – มาตรา ๒๓)

๓.๑ กำหนดให้กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ และกองทัพไทย

๓.๒ กำหนดให้สำนักงานรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และการประสานนโยบายระหว่างกระทรวง

๓.๓ กำหนดให้จเรทหารทั่วไปมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหม

๓.๔ กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและยุทธศาสตร์งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๓.๕ กำหนดให้กรมราชองครักษ์มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งมีหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๓.๖ กำหนดให้กองทัพไทยมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยอาจตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับแผนเพื่อรักษาเอกราชและผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีส่วนราชการคือ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

๔. การจัดระเบียบราชการทั่วไป (หมวด ๓ มาตรา ๒๔ – มาตรา ๓๒)

๔.๑ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหม และจะให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ และการปฏิบัติราชการประจำ แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้

๔.๒ กำหนดให้การบริหารจัดการกำลังพลของกระทรวงกลาโหม พิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของสำนักงานปลัดกระทรวงและส่วนราชการในกองทัพไทย ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ส่วนราชการนั้นแต่งตั้งขึ้นแล้วเสนอคณะกรรมการตามวรรคสามพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ

และผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ เจ้ากรมเสมียนตราเป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของส่วนราชการ

๔.๓ กำหนดให้กระทรวงกลาโหมกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบ การส่งกำลังบำรุงร่วมและมาตรฐานยุทธโศปกรณ์ตามความต้องการของกองทัพไทย โดยให้มีคณะกรรมการที่ กระทรวงกลาโหมแต่งตั้งขึ้นรับผิดชอบการดำเนินการส่งกำลังบำรุงร่วม หรือมาตรฐานยุทธโศปกรณ์ แล้วแต่กรณี และให้รับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงกลาโหม ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

๔.๔ กำหนดให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการวางแผนพัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับ ระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย

๕. การจัดระเบียบการปฏิบัติราชการทหาร (หมวด ๔ มาตรา ๓๓ – มาตรา ๔๑)

๕.๑ กำหนดให้มีการวาง และการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติราชการทหารให้เป็นไปตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด การใช้กำลังทหารเพื่อการปราบปรามการจลาจล ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหม กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ส่วนการใช้กำลังทหารหรือการอื่นใดเพื่อป้องกัน ระวัง หรือ ปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งจำเป็นต้องใช้ กำลังทหารเพื่อระงับเหตุการณ์ร้ายแรงโดยเร็ว มิให้เหตุการณ์มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อพิทักษ์ ผลประโยชน์แห่งชาติให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งการใช้กำลังทหารในการปฏิบัติภารกิจเพื่อสันติภาพให้เป็นไปโดยความเห็นชอบของกระทรวงกลาโหม มีอำนาจอนุมัติให้กระทรวงกลาโหมจัดและวางกำลังในพื้นที่ที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อปฏิบัติภารกิจของ กระทรวงกลาโหมได้ตั้งแต่ยามปกติ

๕.๒ กำหนดให้ทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และผู้ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับทหารในภารกิจ เพื่อความมั่นคงของประเทศ อาจได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๖. คณะผู้บริหาร (หมวด ๕ มาตรา ๔๒ – มาตรา ๔๗)

๖.๑ กำหนดให้มีสภากลาโหมประกอบด้วยสมาชิกต่าง ๆ ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธานสภากลาโหม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานสภากลาโหม เป็นต้น และให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในกระทรวงกลาโหมเป็นเลขาและรองเลขาธิการ โดยที่ สมาชิกสภากลาโหมมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ

๖.๒ กำหนดให้การดำเนินการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องเป็นไป ตามมติของสภากลาโหม

- ๑) นโยบายการทหาร
- ๒) นโยบายการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร
- ๓) นโยบายการปกครองและการบังคับบัญชาในกระทรวงกลาโหม
- ๔) การพิจารณางบประมาณการทหาร และการแบ่งสรรงบประมาณของกระทรวงกลาโหม
- ๕) การพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการทหาร
- ๖) เรื่องที่กฎหมายหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดให้เสนอสภากลาโหม

๖.๓ กำหนดให้มี “คณะผู้บัญชาการทหาร” ประกอบด้วย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และเสนาธิการทหาร โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานคณะผู้บัญชาการทหาร มีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในเรื่องการเตรียมกำลัง การสั่งการใช้กำลัง การเคลื่อนกำลังทหาร และการเตรียมพร้อม ตลอดจนรับผิดชอบ ในการควบคุมอำนาจการยุทธในภาพรวม รวมทั้งควบคุม บังคับบัญชากองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นในกรณี ที่มีสถานการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ

๗. บทเฉพาะกาล (มาตรา ๔๘ – มาตรา ๕๓)

กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมใด ที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการออก พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหม ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

๒. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๑๐๙ ก วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ เป็นส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม มีฐานะเป็นนิติบุคคลและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว รวมทั้ง กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการของหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ออกเป็นส่วนราชการ ระดับรองลงไปและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตลอดจน ปรับปรุงการมอบอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และองค์ประกอบของสภากลาโหมเสียใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ และกองทัพไทย (มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐)

๒. กำหนดให้หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน บังคับบัญชา ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติงานในการถวายอารักขาและถวายพระเกียรติ องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ทางพระราชพิธี ตามที่ได้รับมอบหมาย และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตพระราชฐาน ตลอดจนวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับงานในหน้าที่ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยมี

ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ (มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

๓. กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นนิติบุคคล (มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

๔. กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และการแบ่งส่วนราชการของกองทัพอากาศตามมาตรา ๑๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ออกเป็นส่วนราชการระดับรองลงไป และการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓)

๕. กำหนดให้อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของสภากลาโหม หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะมอบอำนาจ โดยทำเป็นหนังสือให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ ทำการแทนในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้ และผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด (มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔)

๖. กำหนดให้สมาชิกสภากลาโหม ประกอบด้วย รองสมุหราชองครักษ์ (อัตราจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ จำนวนไม่เกินสามคน) (มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ (๗))

๗. กำหนดให้ยกเลิก (๒๕) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ (มาตรา ๙)

๘. กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กองบัญชาการกองทัพอากาศ ไปเป็นของหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๐)

๙. กำหนดให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ ที่โอนไปดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน รวมทั้งเงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม (มาตรา ๑๑)

๓. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๓๒ ก วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ หน้า ๔๘

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้บัญญัติให้การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม สามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งแตกต่างกับหลักการเปลี่ยนชื่อกระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้การแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องกระทำในรูปแบบการตราพระราชบัญญัติ หรือหากเป็นส่วนราชการภายในที่มีการกำหนดชื่ออยู่ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ

แม้การแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนชื่อส่วนราชการดังกล่าวสามารถกระทำได้ในรูปแบบการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาก็ตาม แต่โดยที่อาจมีการบัญญัติชื่อส่วนราชการดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติอื่นด้วย ทำให้ต้องดำเนินการตราพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขชื่อส่วนราชการที่ถูกเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกัน อันเป็นภาระต่อกระบวนการนิติบัญญัติ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม สามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และเพื่อมิให้ต้องดำเนินการตรากฎหมายเป็นรายฉบับเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ถูกเปลี่ยนชื่อ สมควรกำหนดให้บทบัญญัติในกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมเดิม ให้ถือว่าอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้มีความชัดเจนว่าการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการที่มีการกำหนดชื่อไว้ในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถกระทำได้ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อ อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้เปลี่ยนชื่อโดยพระราชกฤษฎีกานั้น ส่วนกรณีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการภายในที่กระทรวงกลาโหมกำหนดขึ้นเองตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด (มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

๒. เพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกา ที่ออกตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้นำความในมาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้ ที่กำหนดให้ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้น มาใช้บังคับกับการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๔)

ข้อสังเกต

โดยที่สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง และกรมราชองครักษ์และหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ กระทรวงกลาโหม เป็นส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับราชการในพระองค์และพระราชกรณียกิจขององค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งต้องถวายงานตามโบราณราชประเพณีและพระราชอัธยาศัย การปฏิบัติราชการจึงแตกต่างจากส่วนราชการของฝ่ายบริหารทั่วไป กรณีจึงสมควรกำหนดฐานะของส่วนราชการดังกล่าวขึ้นใหม่ ให้เป็นส่วนราชการในพระองค์โดยปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์ มีการจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลเป็นการเฉพาะให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย เพื่อให้การบริหารราชการในพระองค์เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของราชการในพระองค์ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติระเบียบ

บริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป สาระสำคัญซึ่งมาตรา ๖ บัญญัติว่า “มาตรา ๖ เมื่อพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิก (๑) มาตรา ๔๖ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (๒) ลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ และมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ (๓) มาตรา ๑๐ (๓) และ (๔) มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๔๒ (๖) (๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” ดังนั้น โดยผลของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทรวงกลาโหมจึงมีส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง และ กองทัพอากาศ

ตามบทบัญญัติมาตรา ๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดหลักการเปลี่ยนชื่อกระทรวง ทบวง กรม ไว้ว่า สามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่ชื่อตำแหน่งของข้าราชการในส่วนราชการนั้นเปลี่ยนไปให้ระบุนการเปลี่ยนชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวมทั้งบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการได้ถูกเปลี่ยนชื่อ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งนั้นอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้นด้วย ประกอบกับสภาพปัญหาโดยที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้บัญญัติให้การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม สามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งแตกต่างกับหลักการเปลี่ยนชื่อกระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้การแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องกระทำในรูปแบบการตราพระราชบัญญัติ และแม้ว่าจะสามารถแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนชื่อส่วนราชการภายในที่มีการกำหนดชื่ออยู่ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการได้ในรูปแบบการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาก็ตาม แต่อาจมีการบัญญัติชื่อส่วนราชการดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติอื่นด้วย ทำให้ต้องดำเนินการตราพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขชื่อส่วนราชการที่ถูกเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกัน อันเป็นภาระต่อกระบวนการนิติบัญญัติ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่งผลให้ (๑) ทำให้เกิดความชัดเจนและคล่องตัวในการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการเปลี่ยนชื่อกระทรวง ทบวง กรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยการกำหนดให้การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม สามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (๒) ทำให้ลดภาระทางด้านกระบวนการนิติบัญญัติโดยไม่ต้องดำเนินการตรากฎหมายเป็นรายฉบับเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ถูกเปลี่ยนชื่อ โดยการกำหนดให้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมเดิม ให้ถือว่าอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้น (๓) ทำให้ลดภาระด้านงบประมาณในการจัดทำกฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการดังกล่าวด้วย โดยการแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ถูกเปลี่ยนชื่อโดยไม่ต้องดำเนินการตรากฎหมายเป็นรายฉบับ ดังนั้น ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการลดภาระทางด้านกระบวนการนิติบัญญัติโดยมีต้องดำเนินการตรากฎหมายเป็นรายฉบับเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของข้าราชการกระทรวงกลาโหมให้ถูกเปลี่ยนชื่อ นอกจากนี้ ยังเป็นการช่วยลดภาระทางด้านงบประมาณในการจัดทำกฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนราชการดังกล่าว